

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Через російське вторгнення в Україну постраждали 835 пам'яток культурної спадщини. – Віра Перун](#)

[Гідність непочутих і відповідальність мовчазних. – Іванна Скиба-Якубова](#)

[«Наші спроби закенселити всю російську культуру наражаються на нерозуміння Заходу», – письменник Андрій Курков](#)

[Гурт «артилерія» розпадається. Лідерку Валерію Домрачову захейтили через пацифізм. – Данило Панімаш](#)

[росіяни поширюють методички про російську «жемчужину» Крим й моральне «Севастополезнавство». – Дарина Головань](#)

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

[Весь світ – спецслужба, а люди в ньому – агенти: погляд російської пропаганди на внутрішню та міжнародну політику. – Олександр С'єдін](#)

[«Українська зброя в руках ХАМАС»: нова дискредитаційна кампанія російської пропаганди. – Ірина Субота](#)

[До всеукраїнського уроку з медіаграмотності долучилося близько мільйона українців](#)

Медіа

[У Києві відкрився National Media Talk](#)

[Юлія Островська вважає іномовлення ефективним, а медійники очікують англомовного каналу. – Наталія Данькова](#)

[Наталія Лигачова: Необхідно зробити єдиний марафон якісних ЗМІ. – Ольга Чорна](#)

[«Майбутнє – за якісними медіа, які працюватимуть задля довіри аудиторії». – Ірина Семенюта](#)

Подолання наслідків русифікації та тоталітаризму

[Військові, політики й письменники: на честь чого і кого перейменовують вулиці Києва. – Оксана Заблоцька](#)

[Переписати прізвище – переписати історію? Історик Олександр Алфьоров про русифікацію у Російській імперії та СРСР. – Олеся Котубей](#)

Регіональна культурна політика. Ініціативи громад

[У Вінниці заборонять співати і слухати російські пісні у громадських місцях. – Юлія Ковалишена](#)

Креативні індустрії

[Projector запускає власний подкаст: експерти розповідатимуть про власний досвід у креативних & tech професіях. – Ропасєва Жанна](#)

[У Варшаві дизайнер познайомив українських дітей із мистецтвом апсайклінгу. – Марина Конопльова](#)

Благодійність. Меценатство

[У метро Дніпра проведуть благодійний фестиваль Dnipropop Under Ground. – Влад Мудрак](#)

Музика

[Українська музика в українській Лаврі. – Марина Гордієнко](#)

[В Україні відбулася прем'єра «Concerto Grosso з позитивом» композитора Євгена Петриченка](#)

[У лабіринтах спадщини Станіслава Людкевича. – Яким Горак](#)

[«Філармонія нескорених»: Маріупольський камерний оркестр 20 жовтня знову виступить перед киянами](#)

[Музика, яка має звучати зараз: у Львові відбувся вечір козацько-лірницької традиції](#)

[Жадан та Гуржи спільно з Харківським Літмузеєм випустили регі альбом на тексти Сковороди. – Дарія Подвишенна](#)

Кіномистецтво. Кінопрокат

[Оголосили переможців премії кінокритиків «Кіноколо 2023». – Марія Кабацій](#)

[Від Елвіса Преслі до Мавки. У Києві розпочинається сьомий «Тиждень критики». – Дмитро Десятерик](#)

[«Ля Палісіада»: минуле між монтажними склейками. – Сергій Ксаверов](#)

[Український неонуар: чим цікавий фільм «Ля Палісіада» Філіпа Сотниченка \(рецензія\). – Альона Шилова](#)

[Трагікомедія «Помана» про молдавську традицію вийшла в українському онлайн-кінотеатрі. – Дарія Подвишенна](#)

[Реальна історія і реальні вороги: в прокат виходить фільм «Шлях поколінь»](#)

[«Історія про тих, хто живе за межами звичних правил»: дивимося тизер українського еротичного фільму La Plage. – Дарія Подвишенна](#)

[Відео дня: дивимося трейлер фільму «БожеВільні» про радянську каральну психіатрію. – Дарія Подвишенна](#)

[На телеканалі «2+2» покажуть новий серіал «Одна родина. Весілля». – Валерія Буняк](#)

[Факти з життя загорнули у художній фільм: інтерв'ю Івана Тимченка про стрічку «Киснева станція». – Ірина Сорока](#)

[Проект Дмитра Комарова «Рік. Харківщина»: «наївна» журналістика починає та виграс. – Марія Спалек](#)

[Алан Бадосв та «1+1 Україна» оголосили про кінотеатральну прем'єру проєкту «Довга Доба»](#)

[Українські підлітки долучилися до створення анімаційного серіалу про сексуальну освіту «Пубертат». – Поліна Горлач](#)

Література. Книговидання

[Жадан став лавреатом літературної премії Швеції](#)

[«Зараз щось як розкажу!»: книга української письменниці потрапила до міжнародного каталогу дитячих видань «Білі круки»](#)

[Яким був New York Camp у Карпатах для підлітків з Донеччини. – Олеся Бойко](#)

Музейна справа

[У Києві презентували виставку Богородичних ікон XVI–XX століть. – «Укрінформ»](#)

[У львівських фондах знайшли фото Грінченка з унікальним автографом](#)

[«Щоденники війни: непочуті голоси українських дітей»: історії, що вражають, надихають і дарують надію. – Оксана Наумова](#)

Охорона культурної спадщини

[МКІП проведе моніторинг життєздатності елементів нематеріальної культурної спадщини](#)

[Стимулювання збереження архітектурної спадщини треба врегулювати законодавчо – ДАРТ](#)

[У Києві пройде толока на території будинку Ігоря Сікорського, який перебуває в аварійному стані](#)

Бібліотечна справа. Читання

Понад сім мільйонів українців скористалися послугами бібліотек за 2022 рік – експертка

Частка українців, які регулярно читають, за три роки зросла вдвічі – експертка

54% українців обирають книжки українською мовою: дослідження УІК про те, як читають під час війни. – Поліна Горлач

36% українців досі «все одно», якою мовою читати книжки

Війна стимулювала українців читати більше та обирати книги українською мовою. – Тетяна Салганік

Релігія

Верховна Рада проголосує за заборону УПЦ МП на найближчому засіданні, – джерела. – Соня Кошкіна

Предстоятель ПЦУ зустрівся з представниками Федерації банків продовольства

росіяни відправляють священників РПЦ на окуповані території для заміни священників, які не хочуть співпрацювати з ворогом, – ЦНС. – Сергій Албул

Синод РПЦ призначив на Кримську митрополію духовника путіна

Міжнародне співробітництво

У найбільшому археологічному музеї Кіпру запрацював український аудіогід

Підтримка України у світі

У Вільнюсі відкрили мурал, присвячений стійкості українського народу

***

Голодомор 1932–33 років ПАРЄ визнала геноцидом українського народу. – Євгенія Рубан

Дивіться кліп української режисерки Таню Муїньо для Ленні Кравіца. – Вероніка Масенко

Загальні питання

Через російське вторгнення в Україну постраждали 835 пам'яток культурної спадщини. – Віра Перун

Такі дані оприлюднило Міністерство культури та інформаційної політики. Із цієї кількості пам'яток національного значення – 118, місцевого значення – 653, щойно виявлених – 64. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2023/10/12/579241_cherez_rosiyske_vtorgnennya.html

Гідність непочутих і відповідальність мовчазних. – Іванна Скиба-Якубова

Автор, PR-менеджерка культурних проєктів, підсумовує розмову «Спочатку було запитання. Як нам будувати матриці солідарності в регіонах взаємного незнання» на III Конгресі культури про шляхи розвитку нашої культурної присутності в країнах Центральної і Південної Америки, Африки та Азії. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2023/10/13/579161_gidnist_nepochutih_i.html

«Наші спроби закенселити всю російську культуру наражаються на нерозуміння Заходу», – письменник Андрій Курков

Письменник А. Курков в інтерв'ю розповідає про реакцію Заходу на «відміну» російської культури, про українські голоси на міжнародній культурній арені та ділиться деталями скандальної зустрічі з росіячкою Машею Гессен. Докладніше:

<https://espresso.tv/nashi-sprobi-zakenseliti-vsyu-rosiysku-kulturu-narazhayutsya-na-nerozuminnya-zakhodu-pismennik-andriy-kurkov>

Гурт «артилерія» розпадається. Лідерку Валерію Домрачову захейтили через пацифізм. – Данило Панімаш

В. Домрачова, вокалістка та співзасновниця гурту «артилерія», днями поміркувала в TikTok про те, чи мають українці право бажати смерті росіянам. «Я розумію кількість болю, який ми проживаємо, але ця ненависть має колись добігти до кінця. І з чим ми залишимося після ненависті? Ми розуміємо, що вони не невинні люди, і повинні всі понести відповідальність за це. Але чи маємо ми право бути такими ж тваринами, як вони, попри все горе і біль, які вони нам завдали, та бажати їм це самим пережити? Ні. Я вважаю, що у нас немає цього права попри все, що з нами трапляється. Пройшло два роки, і настав момент задуматися, що сліпо бажати смерті й ненавидіти – це програшна позиція, і треба бажати чесного, відповідального покарання для них», – поділилася Домрачова. Обговорення висловлювань артистки перейшло у X/Twitter, де вона спробувала пояснити свою позицію більш розгорнуто. Однак пояснення не спрацювало. Незабаром артистка виклала в сторіс відео гурту на !FESTRepublic з підписом, що це був її останній виступ у поточному складі, і ймовірно, останній її виступ як артистки. «Я не очікувала цієї реакції, бо виклала це у власний TikTok, де була сформована моя аудиторія в контексті мене як людини. І логічно, що вона сприйняла це краще. Ці люди бачили, як я волонтерила в перші місяці, знають, як я хоронила близьких знайомих, знають про маму, яка була в „Азові“, знають,

як я їздила у Краматорськ виступати для військових. Люди в контексті моєї особистості розуміють, що я далеко не Арестович, що я тим паче проти пошуку хороших росіян. Я очевидно з ніг до голови проукраїнська людина, просто з іншими поглядами на це конкретне питання. Це не історія про „давайте пробачати росіян” (фу), це таке саме „Геть від москви!” Хвильового, просто в плані їхньої ізоляції та невитрачання на них енергії, якої в нас на дев’ятий рік війни очевидно лишилося небагато. Усе, чого я хотіла – це дискусії про те, як ненависть впливає на нас і на чому будувати національну ідентичність, окрім бажання смерті всім росіянам. Я очевидно висловилася різко, за що принесла, приношу і приноситиму вибачення... Хтось пішов з гурту, бо лишатися було би масною плямою на репутації. Хтось пішов, бо не може йти на компроміс із совістю і бути в команді з людиною, чия думка різниться. Хтось – бо у нас банально розійшлися шляхи. Тільки один із музикантів підтримав мою позицію, але для його блага імені не називатиму... Я не казала, що завершую кар’єру. Я сказала, що, можливо, завершую її. Просто даю собі час на тривалу творчу перерву і залишаю за собою можливість як повернутися, так і не робити цього...», – прокоментувала Домрачова. Докладніше:

<https://slukh.media/news/artyleriya-the-end/>

росіяни поширюють методички про російську «жемчужину» Крим й моральне «Севастополезнавство». – Дарина Головань

У школах на тимчасово окупованих територіях України (ТОТ) росіяни проводять позакласні заняття, де використовують методичний посібник «Крим в історії росії». Розповідаючи про події у Криму, росіяни заперечують окупацію півострова російськими збройними силами. Методичку опубліковано у видавництві «російське слово», що засноване у 1994 році й зараз займає провідні позиції на російському ринку навчальної літератури для дітей. Школярам розповідають про нібито створення кримчанами загонів місцевої самооборони та замовчують захоплення контролю над півостровом так званими «зеленими чоловічками» – російськими військами у формі без розпізнавальних знаків. Також окупанти прагнуть розвинути «усвідомлення російської громадянської ідентичності» у школярів міста Севастополь. Для досягнення цієї мети росіяни опублікували на сайті Інституту розвитку освіти методичні рекомендації «Про викладання курсу „Севастополезнавство” у загальноосвітніх організаціях міста Севастополь у 2023/2024 навчальному році». Дітей вчать цінувати «досягнення своєї батьківщини росії» і проявляти інтерес до «пізнання історії, культури вітчизни». Докладніше:

<https://chytomo.com/rosiiany-poshyriuiut-metodychky-pro-rosijsku-zhemchuzhynu-krym-j-moralne-sevastopoleznastvo/>

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

Весь світ – спецслужба, а люди в ньому – агенти: погляд російської пропаганди на внутрішню та міжнародну політику. – Олександр С’єдін

Замість суверенних націй – маріонеткові держави, замість народних протестів – операції спецслужб, замість громадських активістів – підкуплені

агенти. Світ не те, чим здається, говорить Москва. Ця викривлена картина поступово формувалася російською пропагандою задля утвердження непідконтрольної та незмінної влади. Автор аналізує, з яких частин формується мозаїка російського уявного світу та які тактики для цього застосовує пропаганда. Докладніше:

<https://ms.detector.media/propaganda-ta-vplivi/post/33187/2023-10-12-ves-svit-spetssluzhba-a-lyudy-v-nomu-agenty-poglyad-rosiyskoi-propagandy-na-vnutrishnyu-ta-mizhnarodnu-polityku/>

«Українська зброя в руках ХАМАС»: нова дискредитаційна кампанія російської пропаганди. – Ірина Субота

російська пропаганда скористалася початком війни в Секторі Гази і запустила нову дискредитаційну кампанію «Українська зброя в руках ХАМАС». Мета – дискредитувати Україну та зменшити військову допомогу з боку західних союзників. Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки зібрав наративи російської пропаганди про західну зброю для України в контексті війни ХАМАС та Ізраїлю. Докладніше:

https://lb.ua/world/2023/10/13/579295_ukrainska_zbroya_rukah_hamas.html

До всеукраїнського уроку з медіаграмотності долучилося близько мільйона українців

Всеукраїнський урок єдності для 5–11 класів, присвячений питанням медіаграмотності, що відбувся 6 жовтня, об'єднав майже мільйон українців, інформує пресслужба Міністерства культури та інформаційної політики. Зазначається, що в день проведення уроку понад 70 тис. користувачів подивилися трансляцію на Ютубі, понад 30 тис. переглянули по телебаченню, ще 185 тис. користувачів перейшли на сайт «Фільтра». Водночас медіаохоплення склало майже 600 тис. тисяч контактів з аудиторією. У МКІП нагадують, що 13 жовтня відбудеться повтор уроку. Всі охочі зможуть переглянути його на телеканалі «Суспільне Культура» або на Ютубі. Національний урок з медіаграмотності реалізовували національний проєкт з медіаграмотності «Фільтр», Міністерство культури та інформаційної політики і Суспільне за підтримки UNDP Ukraine / ПРООН в Україні та фінансування уряду Японії. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3773090-do-vseukrainskogo-uroku-z-mediagramotnosti-dolucilosa-blizko-miljona-ukrainciv.html>

Медіа

У Києві відкрився National Media Talk

12 жовтня розпочала свою роботу шоста конференція National Media Talk (NMT). «Це буде розмова про права та обов'язки українських медіа й виклики, з якими вони стикаються на національному і регіональному рівні, яку роль будуть відігравати під час відбудови, а також про те, як їм розвиватись самим як самостійному бізнесу», – зауважила директорка Internews в Україні Джилліан МакКормак. За словами виконавчої директорки Національної асоціації медіа, представниці організаційного комітету NMT К. М'ясникової, окрім традиційних розмов про важливі медійні виклики, цього року на National Media

Talk будуть задіяні нові формати. Зокрема, будуть презентації найновіших досліджень про аудиторію, вимірювання, монетизацію, штучний інтелект, нові формати. Ще буде зал дискусій, де учасники зможуть не просто послухати, а й долучитися до обговорення важливих тем, таких як акредитація журналістів на фронті, робота медіа на деокупованих територіях та інші. Також багато уваги на конференції буде присвячено викликам, що стоять перед свободою слова, і питанню про те, як зберегти незалежні плюралістичні медіа в Україні під час таких надскладних випробувань, як війна. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/217990/2023-10-12-u-kyievi-vidkryvsya-national-media-talk/>

Юлія Островська вважає іномовлення ефективним, а медійники очікують англomовного каналу. – Наталія Данькова

Очільниця Державного підприємства «Мультимедійна платформа іномовлення України» Ю. Островська переконана, що канал «FreeДом» працює ефективно і має свою аудиторію. Про це вона сказала під час конференції National Media Talk 12 жовтня у відповідь на критику з боку інших учасників дискусії, які виступають проти розширення державного мовлення. На думку голови Наглядової ради Суспільного мовлення С. Остапи та керівниці Інституту масової інформації О. Романюк, державні медіа порушують екосистему незалежної держави. Романюк звернула увагу на те, що держава має припинити фінансувати російськомовне телебачення. Островська зазначила, що оновлене іномовлення має «у сотні разів кращі результати», ніж канал UATV. За її словами, 56% аудиторії «FreeДом» – з рф. Також вона додала, що безпосередньо на фінансування двох каналів іномовлення в бюджеті виділено лише 500 млн грн, а решта коштів бюджетної програми йде на фінансування марафону, замовлення контенту, «Укрінформу» тощо. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/218005/2023-10-12-yuliya-ostrovskavvazhaie-inomovlennya-efektyvnyy-a-mediynyky-ochikuyut-anglomovnogokanalu/>

Наталія Лигачова: Необхідно зробити єдиний марафон якісних ЗМІ. – Ольга Чорна

Шефредакторка порталу «Детектор медіа» та голова однойменної громадської організації Н. Лигачова запропонувала ідею об'єднання якісних ЗМІ навколо спільного проєкту «Єдиного марафону». З такою пропозицією вона виступила 12 жовтня на дискусійній панелі «Свобода медіа під час війни та після» на шостій конференції National Media Talk. За її словами, учасники марафону могли б «об'єднати зусилля у виробництві контенту, просуванні контенту одне одного, співпрацювати у боротьбі з дезою та виробленні власних наративів та оперативних меседжів». При цьому вона уточнила, що йдеться не про телевізійний марафон. Сам телемарафон «Єдині новини», як зауважила Лигачова, мав би бути створений на базі Суспільного мовника і йому б мали допомагати приватні канали, а з державою мало би бути партнерство, а не ручне управління. Головна редакторка «Детектора медіа» також відзначила зростання ролі незалежних якісних медіа завдяки великим вливанням донорських коштів: «Завдяки цьому зараз зростає роль незалежних якісних медіа. Більш того, навіть ті, які

раніше були не дуже якісними, бачать, що гранти дають можливість працювати без джинси, підтягуються». Відповідаючи на питання щодо балансу між пропагандою та свободою слова, Лигачова відзначила відсутність оптимального балансу між ними, хоча плюралізм медіа, свобода слова, на її думку, в Україні є – завдяки тому, що є багато джерел інформації, які не контролює напругу держава. «Водночас проблемою є те, що держава окупувала телепростір через телемарафон, а головним альтернативним джерелом інформації став телеграм, з його тотальною анонімністю та неперевіреною інформацією. Причому це теж відбулося за сприяння влади, на жаль. Тобто наше суспільство, з одного боку, заколюють державною пропагандою через телемарафон, з іншого – громадяни користуються неперевіреною і дуже різноманітною інформацією, в якій російська деза почувається прекрасно», – підкреслила Лигачова. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/218017/2023-10-12-nataliya-lygachova-neobkhidno-zrobyty-iedynny-marafon-yakisnykh-zmi/>

«Майбутнє – за якісними медіа, які працюватимуть задля довіри аудиторії». – Ірина Семенюта

Панельна дискусія «Яким буде майбутнє медіа в Україні?» відбулася 8 жовтня під час ювілейного 30-го літературного фестивалю та книжкового ярмарку Lviv BookForum. В обговоренні української журналістики взяли участь: засновниця і шефредакторка «Детектора медіа» Н. Лигачова; голова Наглядової ради Суспільного мовлення, заступниця шефредакторки порталу «Детектор медіа» С. Остапа; член правління Суспільного мовлення, відповідальний за платформи радіо, ТБ та диджитал, медіаменеджер і журналіст Д. Хоркін; українська журналістка, співзасновниця агенції медійного зростання «Або», яка займається розвитком регіональної журналістики та допомагає монетизувати медіа на локальному ринку, Л. Лауда; військовий ЗСУ, блогер, засновник «ВиделкаFest», ведучий «++podcast» на hromadske С. Гнєзділов; громадський діяч, телеведучий О. Педан. Модерував дискусію блогер, медіаменеджер і програмний директор ГО «Детектор медіа» В. Міський. Під час зустрічі учасники обговорили український медіаландшафт під час та після війни, роль Суспільного мовника в медійному середовищі, проблеми висвітлення війни, необхідність підтримки регіональних медіа та пошуку моделей фінансування, а також 100-річчя «Українського радіо». Докладніше:

<https://detector.media/community/article/217981/2023-10-12-maybutnie-zayakisnymi-media-yaki-pratsyuvatymut-zadlya-doviry-audytorii/>

Подолання наслідків русифікації та тоталітаризму

Військові, політики й письменники: на честь чого і кого перейменовують вулиці Києва. – Оксана Заблоцька

Видання Bird in Flight дослідило зміну топонімів, пов'язаних з росією: лише в Києві українізували понад 300 найменувань вулиць, проспектів, провулків, площ, алей та шосе. Медіа створило оновлену мапу столиці. Докладніше:

<https://suspilne.media/592539-vijskovi-politiki-j-pismenniki-na-cest-cogo-i-kogo-perejmenovuut-vulici-kieva/>

Переписати прізвище – переписати історію? Історик Олександр Алфьоров про русифікацію у Російській імперії та СРСР. – Олеся Котубей

Російська імперія та Радянський Союз у різний час і різними способами русифікували прізвища українців. Історик, кандидат історичних наук, науковий співробітник Інституту історії України НАН України О. Алфьоров стверджує, що це було свідомою політикою для того, щоб демонструвати «вищість російської нації навіть у сім'ї „братніх народів”». Він розповідає про приклади зросійщення прізвищ, чи стосувалася ця політика інших народів СРСР, як це відбувалося на практиці та чи були випадки зворотних процесів українізації прізвищ, а також чи варто перейматися сучасній людині зміною свого прізвища, якщо воно зазнало русифікації. Докладніше:

<https://suspilne.media/591145-perepisati-prizvise-perepisati-istoriu-istorik-oleksandr-alforov-pro-rusifikaciju-u-rosijskij-imperii-ta-srsr/>

Регіональна культурна політика. Ініціативи громад

У Вінниці заборонять співати і слухати російські пісні у громадських місцях. – Юлія Ковалишена

12 жовтня у Вінниці під час засідання виконавчого комітету міської ради депутати розглянули та схвалили рішення про мораторій на публічне використання російськомовного культурного продукту на території громади, повідомив міський голова С. Моргунов. Щоб мораторій вступив у дію, це рішення мають затвердити на сесії міської ради. Докладніше:

<https://suspilne.media/592887-u-vinnici-zaboronat-spivati-i-sluhati-rosijski-pisni-u-gromadskih-misciah/>

Креативні індустрії

Projector запускає власний подкаст: експерти розповідатимуть про власний досвід у креативних & tech професіях. – Ропасва Жанна

У Projector Creative & Tech Institute анонсували перший сезон нового проєкту – подкасту «(Не)велика рада». У 10 епізодах експерти з Projector Mentorship Platform розповідатимуть про власний досвід у креативних & tech професіях та про найчастіші запити під час консультацій. Ведучим подкасту став С. Говорухін, дизайнер у Djinni, автор ідеї й розробник Projector Mentorship Platform. Перший гість подкасту – А. Курочкін, дизайн-лід у Hexagon Agency та викладач вебдизайну Projector. У пілотному епізоді він розповідає, чому дизайн – не тільки про креативність, а й про системну роботу. Докладніше:

<https://bit.ua/2023/10/projector-zapuskaye-vlasnyj-podkast-eksperty-rozpovidatymut-pro-vlasnyj-dosvid-u-kreatyvnyh-tech-profesiyah/>

У Варшаві дизайнер познайомив українських дітей із мистецтвом апсайклінгу. – Марина Конопльова

У Варшаві 50 українських дітей-переселенців від 7 до 17 років відвідали безкоштовні майстер-класи креативного дизайнера, ілюстратора та ментора Є. Величева. Він розповів і познайомив дітей, як дати старим речам друге життя та показав, що дірочка – не причина позбуватися улюбленої речі. «Ми з RCR

Khomenko разом переусвідомлюємо старі речі, стосунки з ними. Створюємо дитячу айдентику, яка допомагає дітям комунікувати між собою і наповнювати гардероб позитивними і веселими історіями. Віримо в зв'язок „голова-рука”. Коли в голові маєш ідею, а руками починаєш її формувати і бачити, наскільки цікавою вона може бути», – каже Величев. Майстерню Samoprint було створено брендом RCR Khomenko, щоб розвивати дитячу креативність, перетворюючи тривожний досвід на творчий процес. Спільно працювати над дитячими труднощами та розкривати їхню ідентичність, сприяючи формуванню командного духу. Організатором події стала громадська організація «Культурні Географії». Фокусною темою стала методика апсайклінгу. Майстер-класи відбулися в рамках проекту Culture Helps/Культура Допомагає, що реалізується Іншою Освітою та zusa за підтримки Європейського Союзу. Докладніше:

<https://shotam.info/u-varshavi-dyzayner-poznayomyv-ukrainskykh-ditey-iz-mystetstvom-apsayklinhu/>

Благодійність. Меценатство

У метро Дніпра проведуть благодійний фестиваль Dnipropop Under Ground. – Влад Мудрак

Музичний лейбл Dnipropop з ініціативи Фонду сприяння 25-й Січеславській бригаді та за підтримки освітнього соціально-культурного проекту Vidlik Projects 28 жовтня проведуть спільний фестиваль сучасної електронної музики в найбезпечнішій локації Дніпра – метро. Виступатимуть: Kurs Valüt, Ship Her Son, WARнякання, Monotonne та Walakos. Музиканти готують особливі програми й відмовилися від гонорарів, щоб максимально допомогти військовим. Докладніше:

<https://slukh.media/news/dnipropop-under-ground/>

Музика

Українська музика в українській Лаврі. – Марина Гордієнко

Для того, щоб ревіталізувати Лавру як простір українських сенсів, створено проєкт Lavra Music Space. Його завдання – наситити цей простір звучанням української музики. Перший концерт у рамках проєкту відбувся наприкінці червня. Це був виступ ансамблю Partes із творами Дилецького, присвячений пам'яті музикознавця І. Кузьмінського, котрий загинув обороняючи країну від русні. Нинішній сезон Lavra Music Space розпочала 29 вересня концертом «Duo Sonoro. Почуй, як звучить Українська Лавра». Докладніше про нього:

<https://theclaquers.com/posts/12018>

В Україні відбулася прем'єра «Concerto Grosso з позитивом» композитора Євгена Петриченка

У Києві та Львові відбулася прем'єра твору відомого українського композитора Є. Петриченка «Concerto Grosso з позитивом» у виконанні колективу «Liatoshynskyi Capella: Early Music Ensemble» Національного будинку музики. Концерти стали частиною програм двох фестивалів класичної музики: «Київ Музик Фесту» та «Контрасти», що проходить у Львові. «Concerto Grosso з позитивом»

тивом» – це цикл інструментальних та вокальних творів на тексти В. Вакуленка, В. Амеліної, Р. Меліша, О. Козинця та Н. Косаревич. Проєкт з'явився завдяки підтримці Українського культурного фонду. Важливою художньою складовою концертної програми став віртуальний вимір – це доповнена реальність, яку кожен глядач створював за допомогою мобільного застосунку від команди Advin. Кожен із 12 номерів проілюстрував графічний дизайнер Р. Мотько. У його роботах можна розпізнати фантастичних звірів М. Примаченко, героїв П. Райко, квіти К. Білокур, образи з художніх полотен А. Рудницької та графіті Banksy. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3773155-v-ukraini-vidbulasa-premera-concerto-grosso-z-pozitivom-kompozitora-evgena-petricenka.html>

У лабіринтах спадщини Станіслава Людкевича. – Яким Горак

«З процесом популяризації творчості С. Людкевича пов'язаний цілий комплекс проблем, вирішення яких не просто актуальне, а давно назріле для музичної спільноти і державної культурної політики. Це видання музичної спадщини композитора (в ідеалі – у вигляді академічного повного зібрання творів); пошук виконавців та виконавських колективів для їх належного виконання, пропагування та популяризації у концертному житті України та світу; записів тих виконань в якнайліпшій якості та їх розповсюдження; різнопланова популяризація імені, діяльності, творчості Людкевича. І хоч в музичних колах багато говориться про заслуги композитора для української музичної культури, цілком заслужено його вважають корифеєм, проте годі сказати, щоб вирішення бодай якоїсь з перерахованих проблем знаходилася зараз у належній, активній фазі роботи і заповідала б близьке позитивне й успішне вирішення. Звичайно, вирішення кожної з цих проблем – це величезна багаторічна робота виконавських колективів, наукових інститутів, мистецьких (музичних) інституцій, державного заохочення і підтримки таких починань; зрозуміло також, що й теперішня об'єктивна ситуація – воєнні умови – не сприяє належному здійсненню намірів. З таких міркувань, щоб зрушити справу, надати їй поштовху до активізації, Меморіальний музей Станіслава Людкевича вирішив здійснити початковий крок у справі видання творів композитора...». Йдеться видання п'яти симфонічних творів Людкевича, написаних композитором уже у віці поза 60 років: «Симфонієти» (1942) та симфонічних поем «Пісня юнаків» (1945–1946), «Наше море» (1954–1955), «Голоси Карпат» (інша назва – «Наші гори») (1963), «Танець кістяків» (інша назва – «Подвиг») (1971–1972). Ці композиції прозвучать 15 жовтня у Львівській національній філармонії імені Мирослава Скорика в межах концертно-презентації проєкту у виконанні Академічного симфонічного оркестру філармонії та диригента В. Сивохіпа. Докладніше:

<https://theclaquers.com/posts/12026>

«Філармонія нескорених»: Маріупольський камерний оркестр 20 жовтня знову виступить перед киянами

Маріупольський камерний оркестр під керівництвом В. Крячка 20 жовтня знову виступить перед киянами у проєкті «Філармонія нескорених». Цього разу у програмі – твори Моцарта. **Довідково:** «Філармонія нескорених» – проєкт

Національної філармонії України, спрямований на підтримку музикантів із окупованих, деокупованих та прифронтових українських міст. Він стартував 20 лютого 2023 року із концерту Камерного оркестру «Ренесанс» Маріупольської камерної філармонії під керівництвом диригента В. Крячка. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3773261-filarmonia-neskorenih-mariupolskij-kamernij-orkestr-20-zovtna-znovu-vistupit-pered-kianami.html>

Музика, яка має звучати зараз: у Львові відбувся вечір козацько-лірницької традиції

11 жовтня у Львові відбувся вечір козацько-лірницької традиції. У рамках мистецької програми бандуристи, кобзарі та лірники ділилися зі слухачами своєю творчістю, яка з давніх-давен є символом української національної культури. Окрім концерту, організатори заходу влаштували показ тематичного документального фільму, який створювали задля внесення козацько-лірницької традиції до нематеріальної спадщини ЮНЕСКО. Зокрема, над стрічкою працював відомий режисер та лірник О. Санін, який відвідав мистецьку подію у Львові. Під час концерту благодійники подарували Львівському цеху лірників і кобзарів новий інструмент – кобзу. А всі виручені кошти із квитків передали Т. Козубу, знаному лірнику та майстру музичних інструментів, який отримав важкі поранення і втратив руку, захищаючи Україну. Докладніше:

https://zaxid.net/muzika_yaka_maye_zvuchati_zaraz_u_lvovi_vidbuvsya_vec_hir_kozatsko_lirnitskoyi_traditsiyi_n1572527

Жадан та Гуржи спільно з Харківським Літмузеєм випустили регі альбом на тексти Сковороди. – Дарія Подвишенна

Письменник і музикант С. Жадан спільно з саундпродюсером Ю. Гуржи та мультиінструменталістом Лесиком Омодадою випустили регі альбом «Skovorodance». До нього увійшло 12 пісень, написаних на тексти Г. Сковороди зі збірки «Сад божественних пісень». Проєкт ініціював Харківський літературний музей. За словами творців проєкту, головна ідея альбому – показати, що погляди філософа донині залишаються актуальними та об'єднують українців. Загалом, над альбомом працювали понад 35 музикантів, серед яких – І. Карпа, О. Каданов, Г. Печеніжська, С. Савенко, «Хор одиноких сердець сержанта Пепера», Frank London та інші митці. Крім того, музиканти випустили кліп на пісню «Нрав і права». Ініціатори проєкту додають, що зміст альбому полягає не лише в актуалізації творчості Сковороди, а й у переосмисленні минулого. До того ж, усі творці альбому – харків'яни. Почути альбом наживо можна буде під час мінітуру, який складається з трьох концертів. Перший відбудеться 13 жовтня у Харкові, другий 17 жовтня в Одесі, а третій – 19 жовтня у Львові. Докладніше:

<https://liroom.com.ua/news/skovorodance-album-zhadan-hurzhy/>

Кіномистецтво. Кінопрокат

Оголосили переможців премії кінокритиків «Кіноколо 2023». – Марія Кабацій

12 жовтня стали відомі лауреати VI Національної премії кінокритиків «Кіноколо». Їх традиційно оголошують у перший день фестивалю «Київський

тиждень критики». Одну з головних нагород – Найкращий повнометражний ігровий фільм – здобула стрічка «Ля Палісіада» режисера Ф. Сотниченка. Найкращим документальним фільмом назвали цьогорічного претендента від України на «Оскар» – фільм «20 днів у Маріуполі» режисера М. Чернова. А. Лукіча відзначили в номінації «Найкращий режисер» за фільм «Люксембург Люксембург». Докладніше про повний список переможців премії «Кіноколо 2023»:

<https://life.pravda.com.ua/culture/2023/10/12/257041/>

Від Елвіса Преслі до Мавки. У Києві розпочинається сьомий «Тиждень критики». – Дмитро Десятерик

«Київський тиждень критики» – це міжнародний кінофестиваль, створений із метою ознайомлення української аудиторії з найкращими новими й архівними фільмами, обраними професійними українськими кінокритиками. До програми входять свіжі призери головних світових кінофорумів, а також стрічки, що мали значний вплив на історію кінематографа або присвячені визначним кіномитцям. «Тиждень» складається з Міжнародної секції, програми «Фокус», тематичних ретроспектив і спеціальних подій. Після кожного показу на глядачів чекає дискусія з кінокритиком. Усі сеанси й церемонії проходять у столичному кінотеатрі «Жовтень». Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/218003/2023-10-12-vid-elvisa-presli-do-mavky-u-kyievi-rozpochynaietsya-somyy-tyzhden-krytyky/>

«Ля Палісіада»: минуле між монтажними склейками. – Сергій Ксаверов

На Київському тижні критики відбувся перший в Україні показ дебютної стрічки Ф. Сотниченка «Ля Палісіада», «чи не найочікуванішою протягом останніх років». Через сім з половиною місяців після світової прем'єри на Роттердамському фестивалі, із солідною історією показів на європейських майданчиках і декількома призами. Наведено відгук на стрічку. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2023/10/12/579044_lya_palisiada_minule_mizh.html

Український неонуар: чим цікавий фільм «Ля Палісіада» Філіпа Сотниченка (рецензія). – Альона Шилова

Відгук на стрічку. Докладніше:

<https://suspilne.media/592345-ukrainskij-neonuar-cim-cikavij-film-la-palisiada-filipa-sotnicenka-recenzia/>

Трагікомедія «Помана» про молдавську традицію вийшла в українському онлайн-кінотеатрі. – Дарія Подвишенна

В онлайн-кінотеатрі Takflix вийшов короткометражний фільм-трагікомедія «Помана» режисерки А. Лукової. Докладніше:

<https://liroom.com.ua/news/pomana-takflix-tradytsiia/>

Реальна історія і реальні вороги: в прокат виходить фільм «Шлях поколінь»

Від 12 жовтня в українському прокаті – воєнна драма «Шлях поколінь» режисера М. Ухмана. Стрічку, в якій герой постає перед складним вибором у час російсько-української війни, засновано на реальній історії. Ухман знає про

війну безпосередньо. Він був добровольцем, воював у Мар'їнці та Пісках на Донеччині. Фільм «Шлях поколінь» знімався у 2020 році в Донецькій області всього в 20-ти кілометрах від тимчасово окупованого Донецька на окремих бойових позиціях наших захисників. Частина зйомок відбувалася у Києві та на Волині. Крім професійних акторів, у картині знялися військові, які на момент фільмування виконували бойові дії. Також у стрічці глядачі побачать справжню військову техніку і зброю. Напередодні старту прокату відбувся допрем'єрний показ у київському кінотеатрі «Жовтень» за участі українських військовослужбовців, волонтерів, громадськості та культурних діячі. Під час обговорення стрічки команда фільму провела благодійний аукціон, на якому зібрали 295 000 грн на дрони для ЗСУ. Також на закупівлю дронів йде частина коштів від проданих квитків. Докладніше:

<https://espresso.tv/realna-istoriya-i-realni-vorogi-v-prokat-vikhodit-film-shlyakh-pokolin>

«Історія про тих, хто живе за межами звичних правил»: дивимось тизер українського еротичного фільму La Plage. – Дарія Подвишенна

11 жовтня, у Міжнародний день камінг-ауту, вийшов тизер еротичного фільму «La Plage», режисером якого став відомий кліпмейкер С. Ткаченко. Стрічка розповідає про тих, хто живе за межами звичних правил і традицій, відкриваючи свою істину через кінематограф, музику та секс. За словами творчої команди, цей фільм не про ЛГБТ, а про вільні стосунки. Докладніше:

<https://liroom.com.ua/news/la-plage-film/>

Відео дня: дивимось трейлер фільму «БожеВільні» про радянську каральну психіатрію. – Дарія Подвишенна

12 жовтня вийшов міжнародний трейлер стрічки «БожеВільні» режисера Д. Тарасова, про так звану «каральну психіатрію», яка практикувалася в СРСР у 70-ті роки. Творці картини кажуть, що це перший ігровий фільм у світовому кіно де висвітлюється цей аспект радянської історії. Стрічка вийде у прокат у 2024 році, а її світова прем'єра відбудеться 13 жовтня на Міжнародному Варшавському кінофестивалі. Докладніше:

<https://liroom.com.ua/news/video-of-the-day-bozhevilni-movie/>

На телеканалі «2+2» покажуть новий серіал «Одна родина. Весілля». – Валерія Буняк

27 жовтня на телеканалі «2+2» відбудеться прем'єра нового чотирисерійного серіалу «Одна родина. Весілля» про історію двох українських сімей, які попри розбіжності в поглядах та постійні суперечки намагаються примиритися заради дітей і майбутнього. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/218020/2023-10-12-na-telekanali-22-pokazhut-novyy-serial-odna-rodyna-vesillya/>

Факти з життя загорнули у художній фільм: інтерв'ю Івана Тимченка про стрічку «Киснева станція». – Ірина Сорока

Прем'єра стрічки «Киснева станція» режисера І. Тимченка відбудеться під час міжнародного Талліннського кінофестивалю «Темні ночі» (3–19 листо-

пада). Фільм засновано на біографічних подіях з життя М. Джемілева – одного з провідників кримськотатарського національного руху. В етері програми «Культура на часі» Тимченко розповів, як готувалися до зйомок, як обрали фокус фільму, та про багатогранність «Кисневої станції». Наведено текстову версію розмови. Докладніше:

<https://suspilne.media/592413-fakti-z-zitta-zagornuli-u-hudoznij-film-intervu-ivana-timcenka-pro-stricku-kisneva-stancia/>

Проект Дмитра Комарова «Рік. Харківщина»: «наївна» журналістика починає та виграє. – Марія Спалек

Наприкінці вересня на каналі «1+1 Україна» стартував новий документальний проект журналіста Д. Комарова «Рік. Харківщина» з циклу «Рік». Його присвячено річниці Слобожанського контрнаступу, наслідком якого стала деокупація Харківської області. Фільм має п'ять серій, які розповідають про події на Харківщині з першого дня повномасштабного вторгнення і до сьогодні. Матеріал, що торкається оборони Харкова після 24 лютого та звільнення області у вересні 2022-го, частково ввійшов до першого проекту Комарова «Рік». Але, звісно, у набагато меншому обсязі. Серії тривалістю близько години виходять щоп'ятниці. Наведено відгук. Докладніше:

<https://detector.media/kritika/article/218028/2023-10-13-proiekt-dmytra-komarova-rik-kharkivshchyna-naivna-zhurnalistyka-pochynaie-ta-vygraie/>

Алан Бадоев та «1+1 Україна» оголосили про кінотеатральну прем'єру проекту «Довга Доба»

Режисер та продюсер А. Бадоев спільно з «1+1 Україна» оголосили про національну кінотеатральну прем'єру документального проекту «Довга Доба». За повідомленням пресслужби «1+1 media», побачити стрічку можна буде в лютому 2024 року в кінотеатрах країни. Старт прокату присвячено другим роковинам повномасштабного вторгнення. Покази проекту будуть благодійними, виручені кошти від продажу квитків спрямують на допомогу тяжко пораненим військовим. Точна дата прем'єри та імена захисників, яким буде спрямовано допомогу, будуть оголошені згодом. Також команда презентувала другий офіційний трейлер фільму. Документальний проект «Довга Доба» створено з 200 годин відео, знятого українцями на свої гаджети. Це свідчення трагічних подій і злочинів росії очима героїв і документ, написаний голосами українців. У сюжет картини ввійшли історії людей, яким вдалося вижити під час воєнних дій, і українців, які загинули в окупації. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/217994/2023-10-12-alan-badoiev-ta-11-ukraina-ogolosyly-pro-kinoteatralnu-premieru-proiektu-dovga-doba/>

Українські підлітки долучилися до створення анімаційного серіалу про сексуальну освіту «Пубертат». – Поліна Горлач

Фонд ООН у галузі народонаселення в Україні (UNFPA) спільно з креативною агенцією ISD Group створили ролики про сексуальну освіту для молоді. «Проект „Пубертат“» відображає сучасну реальність та розуміння важливості сексуальної освіти у сучасному світі. Українські підлітки стали співавторами цьо-

го проєкту, і це є важливим кроком у забезпеченні того, щоб молодь мала доступ до інформації, необхідної для їхнього здорового і відповідального дорослішання», – зауважує радниця з питань молоді та ВІЛ в UNFPA Л. Шевцова. У 2023 році кампанія складається з трьох роликів, кожен з яких присвячено конкретній темі: стосунки на відстані; розвіювання стереотипів про людей з інвалідністю; важливість тестування на ВІЛ, аби допомогти молоді стати відповідальними та обізнаними. Команда проєкту вирішила залучити підлітків і дозволити їм самостійно обирати, як розгортатимуться події. Інколи до дітей долучалися режисери, які вносили свої правки та давали рекомендації щодо подальшого сюжету. Докладніше:

<https://suspilne.media/592839-ukrainski-pidlitki-dolucilisa-do-stvorennia-animacijnogo-serialu-pro-seksualnu-osvitu-pubertat/>

Література. Книговидання

Жадан став лавреатом літературної премії Швеції

Шведський ПЕН присудив премію імені Курта Тухольського 2023 українському поету С. Жадану. «Одному з найвизначніших та найвиразніших голосів у сучасній українській літературі. Як письменник, Жадан зображає загарбницьку війну проти його країни, але у той самий час він невтомно працює, щоб донести літературу до людей, дозволяючи мистецтву створювати кращий світ», – зазначається у повідомленні. Голова Шведського ПЕН Керстін Альмегард зазначила, що із початком повномасштабного вторгнення росії саме Жадан став голосом вільної України. Церемонія відбудеться в Стокгольмі 15 листопада. Докладніше:

<https://chytomo.com/zhadan-stav-lavreatom-literaturnoi-premii-shvetsii/>

«Зараз щось як розкажу!»: книга української письменниці потрапила до міжнародного каталогу дитячих видань «Білі круки»

Книжка української письменниці Слави Світової «Зараз щось як розкажу!», яку проілюстрував Олександр Шатохін, увійшла до міжнародного каталогу дитячих видань «Білі круки». Це збірка казок на сучасний лад. **Довідково:** міжнародний каталог «Білі круки» (The White Ravens) виходить щорічно з 1996 року. До нього входять найкращі дитячі книжки з усього світу. Цьогоріч до каталогу увійшло 200 дитячих і підліткових книжок 39 мовами з 57 країн світу. Команда, яка їх обирала, особливо звертала увагу на ті видання, які можуть зацікавити міжнародну аудиторію своїми темами, літературною та графічною якістю. Докладніше:

<https://espreso.tv/zaraz-shchos-yak-rozkazhu-kniga-ukrainskoi-pismennitsi-potrapila-do-mizhnarodnogo-katalogu-dityachikh-vidan-bili-kruki>

Яким був New York Camp у Карпатах для підлітків з Донеччини. – Олеся Бойко

У селищі Славському на Львівщині відбувся табір для молоді New York Camp, присвячений пам'яті письменниці В. Амеліної. Подія стала продовженням Нью-Йоркського літературного фестивалю, заснованого Амеліною. Табір мав на меті підтримати молодь з Донеччини, котрій довелося евакуюватися че-

рез повномасштабне російське вторгнення в Україну. У New York Camp взяли участь 14 підлітків з Нью-Йорка та інших міст Донеччини. Більшість із них у 2021 році брала участь у конкурсі есеїв для підлітків «У пошуках справжніх історій», що відбувався під патронатом фестивалю, або відвідувала сам фестиваль. Під час табору відбулися майстер-класи із креативного та гумористичного письма, сторітелінгу, журналістики, культурного менеджменту, акторської майстерності тощо. Підлітки створювали власні проєкти та практикувалися в емоційному колажуванні. Участь у таборі також взяв французький журналіст Себастьєн Гобер, співавтор книги про український Нью-Йорк. На NYCamp він розповів про роботу іноземного журналіста в Україні. У межах NYCamp у Славському народному домі також відбулися літературні читання «Справжні імена. Справжні історії». Співорганізаторка New York Camp, голова ГО «Ініціативна молодь українського Нью-Йорка» Х. Шевченко, а також письменниці К. Міхаліцина та О. Гусейнова говорили про український Нью-Йорк, читали поезію Амеліної, власні тексти та вірші поетів з українського Сходу. Нью-Йоркці отримали у подарунок від односельців, які досі перебувають у фронтовому селищі, синьо-жовтий прапор з написом «Незламній молоді українського Нью-Йорка». Докладніше:

<https://chytomo.com/iakym-buv-new-york-camp-u-karpatakh-dlia-pidlitkiv-z-donetskoho-niu-jorka/>

Музейна справа

У Києві презентували виставку Богородичних ікон XVI–XX століть. – «Укрінформ»

У Софії Київській відкрито виставку «Під покровом Богородиці», де презентовано колекцію ікон XVI – середини XX ст. із фондів Національного музею народної архітектури та побуту України. Докладніше:

https://risu.ua/u-kiyevi-prezentovali-vistavku-bogorodichnih-ikon-16-20-stolit_n143091

У львівських фондах знайшли фото Грінченка з унікальним автографом
Працівники музею Івана Франка у Львові знайшли у фондах та відцифрували фото Б. Грінченка з унікальним автографом про мову. «Працюючи над темою Франкових сучасників у межах проєкту „FrankoData: відкритий цифровий музей”, що реалізується спільно з Інститутом франкознавства Львівського національного університету ім. Івана Франка та за підтримки Українського культурного фонду, фондів працівники знайшли та оцифрували світлинку Б. Грінченка, що датується 1901 роком», – йдеться у повідомленні. Зазначається, що на звороті фото містить унікальний автограф письменника. Щодо знахідки працівники музею звернулися по консультацію до грінченкознавців Д. Єсипенка – кандидата філологічних наук та І. Яковлевої – наукової працівниці Музею Бориса Грінченка, які підтвердили унікальність артефакту: наведений вище автограф публіциста ніколи не було опубліковано. Тож працівники Дому Франка надали скан-копії унікальної світлини для фондів Музею Грінченка, а також для вміщення автографа у повне зібрання творів літературознавця. В музеї зазначають,

що крім цієї унікальної світлини, у фондах Дому Франка зберігаються й більш відомі спільні фотографії І. Франка та Б. Грінченка, датовані 1903 роком – роком знайомства двох видатних постатей української культури. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3773204-u-lvivskih-fondah-znajslifoto-grincenka-z-unikalnim-avtografom.html>

«Щоденники війни: непочуті голоси українських дітей»: історії, що вражають, надихають і дарують надію. – Оксана Наумова

10 жовтня у київському артпросторі ArtHall відбувся передпоказ виставки «Щоденники війни: непочуті голоси українських дітей». Це 14 зворушливих історій дітей і підлітків, які, переживши окупацію, втрату близьких і переїзд в інше місто чи країну, знайшли в собі силу жити, розвиватися, відкривати для себе нові горизонти та втілювати свої мрії у життя. Захід присвятили Всесвітньому Дню ментального здоров'я, щоб привернути увагу суспільства до проблеми емоційного стану української молоді, яка стала свідком війни, та для створення надійної платформи для дітей, завдяки якій їхні унікальні історії про пережиті випробування будуть почутими. 14 історій виставки представлено нотатками, малюнками, картинами й особистими речами українських дітей, які є свідками війни. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/218029/2023-10-13-shchodennyky-viyny-nepochuti-golosy-ukrainskykh-ditey-istorii-shcho-vrazhayut-nadykhayut-i-daruyut-nadiyu/>

Охорона культурної спадщини

МКІП проведе моніторинг життєздатності елементів нематеріальної культурної спадщини

«12 жовтня відбулася інформаційна сесія в межах моніторингу життєздатності елементів нематеріальної культурної спадщини. Мета події – представлення методології й очікуваних результатів носіям ремесел, майстрам, залученим спеціалістам та зацікавленим організаціям, а також напрацювання форм збору даних про збитки», – йдеться в повідомленні МКІП. Т.в.о. міністра культури та інформаційної політики Р. Карандєєв наголосив на важливості охорони живої спадщини українців, адже це прояв української ідентичності, традицій та способу життя. Сьогодні збитки оцінюються, поряд з іншим, і за міжнародними методиками, зокрема у тісній співпраці з ЮНЕСКО. Це дасть можливість після війни відстоювати в міжнародних судах відшкодування збитків, які спричинила агресія РФ. «Війна створює серйозну загрозу для нематеріальної культурної спадщини. Окрім розграбування Росією українських музейних колекцій, ми втрачаємо спеціалістів. Тому цей комплекс заходів важливий для оцінки збитків, зокрема й у вимірі людських ресурсів. Адже сьогодні для нас важливо зберегти людей – майстрів, носіїв унікальних знань, та надати їм відповідні умови для роботи й розвитку», – зауважив він. За словами Карандєєва, важливою частиною моніторингу є залучення громадськості та спільнот, які практикують та є носіями нематеріальної культурної спадщини. «Саме вони мають самобутні знання та досвід, які допоможуть нам краще зрозуміти стан культур-

ної спадщини та визначити її потреби. Нематеріальна культурна спадщина сьогодні така ж важлива, як й інша частина нашої культури. Адже це, першою чергою, наша ідентичність. Це те, що вирізняє нас в європейському контексті та відрізняє від ворога», – підкреслив т.в.о. міністра. Так, ініційоване цього річ МКІП проведення розширеного моніторингу стану елементів нематеріальної культурної спадщини дасть змогу оцінити стан кожного елемента та спланувати майбутні заходи втручання. Також зібрану інформацію планують використати, аби залучити донорські кошти для підтримки життєдіяльності елементів, або для проведення заходів негайного втручання. Джерело:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3773132-mkip-provede-monitoring-zittezdatnosti-elementiv-nematerialnoi-kulturnoi-spadsini.html>

Стимулювання збереження архітектурної спадщини треба врегулювати законодавчо – ДАРТ

Для збереження архітектурної та культурної спадщини в Україні потрібно на законодавчому рівні врегулювати питання заохочення інвестиції у цей сектор та стимулювання власників таких об'єктів. На цьому наголосила голова Державного агентства розвитку туризму України М. Олесків під час конференції у рамках культурного проекту «UREHERIT. Архітектори для спадщини в Україні: відтворення ідентичності та пам'яті». Вона додала, що наразі в ДАРТ працюють над оновленням системи категоризації готелів, щоб можна було підвищувати їм рівень за проведення повноцінної реставрації історичних будівель. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3773468-stimuluvanna-zberezenna-arhitekturoi-spadsini-treba-vreguluvati-zakonodavco-dart.html>

У Києві пройде толока на території будинку Ігоря Сікорського, який перебуває в аварійному стані

14 жовтня у Києві пройде толока на території будинку, в якому мешкав видатний український авіаконструктор І. Сікорський. Попри те, що історична будівля 1904 року є надбанням культурної спадщини, вона давно перебуває в аварійному стані. Проведення толоки – один із комплексних заходів порятунку Будинку Сікорського. Також на території планують встановити тимчасові конструкції, які захистять будівлю від атмосферних опадів до початку реставраційних робіт. «Кінцева мета – передати об'єкт культспадщини національного значення територіальній громаді Києва. Оскільки масштабні реставраційні роботи у повному обсязі можуть проводитись лише після перемоги у війні над ворогом, наразі варто обрати найбільш ефективний та доречний шлях збереження нашої історичної пам'яті», – кажуть ініціатори. Джерело:

<https://platfor.ma/u-kyievi-projde-toloka-na-terytoriyi-budynku-igorya-sikorskogo-yakij-perebuvaye-v-avarijnemu-stani/>

Бібліотечна справа. Читання

Понад сім мільйонів українців скористалися послугами бібліотек за 2022 рік – експертка

Протягом 2022 року 7,1 мільйона українців скористалися послугами бібліотек, більшість із яких – особи, віком від 22 років і старше. Про це повідомила президентка Української бібліотечної асоціації, голова Наглядової ради УІК О. Бруй під час презентації дослідження «Як читають українці під час повномасштабної війни – 2023». «Той відсоток людей, які читають зараз у бібліотеках, не такий вже і малий. Він корелюється з офіційною статистикою тих, хто скористався послугами бібліотек у 2022 році. Зокрема послугами бібліотек скористалися 7,1 мільйона українців. Якщо за віком, то до 15 років – 2,2 мільйона. До 7 років – 244 тисячі, 15–17 років – 579 тисяч, 18–21 рік – 598 тисяч, від 22 років і старше – 3,7 мільйона», – зазначила вона. Водночас Бруй констатувала, що з 2018 року спостерігається спад читання в бібліотеках. Однією з причини є необхідність поповнення бібліотечних фондів сучасною актуальною літературою. Також експертка зауважила, що багато людей, які були читачами в бібліотеках, зараз служать на фронті або виїхали за кордон. Джерело:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3773196-ponad-sim-miljoniv-ukrainciv-skoristalisa-poslugami-bibliotek-za-2022-rik-ekspertka.html>

Частка українців, які регулярно читають, за три роки зросла вдвічі – експертка

В Україні щодня читають друковані й електронні книги або прослуховують аудіокниги 16% громадян віком від 16 років, що вдвічі більше, ніж у 2020 році. Про це свідчить опитування «Як читають українці під час повномасштабної війни – 2023», проведене дослідницькою агенцією Info Sapiens у серпні-вересні на замовлення Українського інституту книги. Керівниця відділу соціально-політичних досліджень Info Sapiens А. Шуренкова пояснила, що дослідники сфокусувалися саме на дозвіллевому читанні. «Це не є читання рефератів для навчання, для школи. Це саме те читання, під час якого людина робить вільний вибір між тим, як подивитися Ютуб, проскролити стрічку в соцмережах чи почитати книжку», – зазначила експертка. Згідно із дослідженням, 16% опитаних щоденно на дозвіллі віддають перевагу читанню книжок – друкованих або електронних, а також прослуховуванню аудіокниг. Шуренкова підкреслила, що ця цифра вдвічі більша, аніж у 2020 році, коли регулярно читали лише 8% українців. Водночас частка тих, хто не читає, залишилася незмінною – на рівні третини від загальної кількості опитаних. Шуренкова зауважила, що 21% опитаних воліють читати друковані твори, 15% респондентів віддають перевагу електронним книжкам, а 10% проводять дозвілля за прослуховуванням аудіокниг. Своєю чергою директорка УІК О. Коваль констатувала, що після повномасштабного вторгнення українці «почали читати суттєво більше, і на це варто зважати, будуючи далі державну політику у галузі промоції читання». Т.в.о. міністра культури та інформаційної політики Р. Карандєєв звернув увагу на той факт, що починаючи від молодшого шкільного віку і далі інтерес до друкованої книжки спадає і перевага надається електронним ресурсам. «Очевидно, що держава має

створити певну виховну пропозицію для дітей від 14 років, що полегшить доступ до книги, зокрема і з фінансового боку. З цією метою УІК наступного року реалізуватиме програми щодо надання сертифікатів на купівлю книг громадянам України молодшого віку. Зараз ідеться про сертифікати для немовлят та для чотирнадцятирічних, але ми працюємо над уточненням віку», – підкреслив очільник МКІП. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3773188-castka-ukrainciv-aki-regularno-citaut-za-tri-roki-zroslo-vdvici-ekspertka.html>

54% українців обирають книжки українською мовою: дослідження УІК про те, як читають під час війни. – Поліна Горлач

Щодня читають 17% опитаних українців, що удвічі більше, ніж у 2020 році. Про це свідчать результати дослідження того, як читають українці у 2023 році під час повномасштабної війни. Його провела дослідницька агенція Info Sapiens на замовлення Українського інституту книги та ГО «Форум видавців». Хоча частка тих, хто читає щодня, збільшилася, кількість людей, які не читають, майже незмінна: у 2023-му – 30%, у 2020-му – 33%, у 2018-му – 31%. Також українці й досі часто обирають читати друковані книжки, але їхня популярність зменшується (з 39% у 2020-му до 21% у 2023-му). Цього року 22% купували 1–4 книжки, а 12% – 5–12. Натомість 13–24 книжок купував лише 1% опитаних. Нині електронний варіант обрали аж 33% опитаних. Водночас лише 3% купували електронні книжки. Аудіокнижки купували 0,5%. Також 62% розповіли, що зовсім не купували книг цього року. Серед причин, які не дозволяють це робити: відсутність потреби (42%), оскільки або в людей є велика кількість непрочитаного вдома, немає потреби чи сильного бажання, або ж в родині більше ніхто не читає. Друга найбільша причина: брак грошей. 28% опитаних не мають коштів на книги, вважають їх дорогими або переймаються, що куплять книгу, яка їм не сподобається. Ще 22% заявили, що краще обрати електронний варіант, а інші 20% – що їм бракує фізичних книгарень (згідно з дослідженням, про це найчастіше говорять мешканці сіл і маленьких містечок), або місця вдома для нових книжок. 1% також розповіли, що просто не вміють обирати книжки. У людей також запитували, яку останню книжку вони прочитали. Переважає розважальна література, а найчастіше українці називали ім'я американського письменника Стівена Кінга. Запитували також, якою мовою здебільшого читають українці. Хоча переважна більшість обирає українську (54% у 2023 році проти 32% у 2020-му), 10% основною мовою читання обирають російську, а 36% заявили, що їм все одно, якою мовою читати. Докладніше:

<https://suspilne.media/592761-ak-citaut-ukrainci-pid-cas-vijni-doslidzenna-uik/>

36% українців досі «все одно», якою мовою читати книжки

Частка українців, якій «все одно» на мову читання, становить 36%. Про це свідчать результати всеукраїнського соціологічного дослідження в межах проєкту «Підтримка промоції читання в Україні» проведеного на замовлення ГО «Форум видавців» та Українського інституту книги. Проте, у порівнянні з 2018 році, коли ця частка складала 45%, простежується тенденція до зростання

усвідомленості при виборі мови контенту. Загалом відзначають зростання популярності української мови й падіння «престижності» російської. Так, відсоток людей, які надавали перевагу читанню книг російською, у 2018 році становив 28%, проте у 2023 знизився до 10%. Повідомляється, що у 2018 році лише 28% українців вважали українську мову «зручною» для читання книжок, проте станом на 2023 рік цей показник виріс більше, ніж удвічі й становить 54%. Простежується тенденція, що люди, які спілкуються вдома українською, називають її зручною для читання (76%). Варіант «все одно якою мовою читати» обирали респонденти, які у повсякденні користуються двома мовами – як українською, так і російською (59%). Найбільша частка читачів російськомовних текстів залишається серед сімей, де ця ж мова є основною у спілкуванні (43%), проте й у таких сім'ях відносна більшість (49%) обирає варіант «все одно, якою мовою читати». Докладніше:

<https://chytomo.com/36-ukraintsiv-dosi-vse-odno-iakoiu-movoiu-chytaty-knyzhky/>

Війна стимулювала українців читати більше та обирати книги українською мовою. – Тетяна Салганік

Дослідження про те, як читають українці, провели фахівці дослідницької агенції Info Sapiens у серпні–вересні цього року. Його замовив Український інститут книги за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» і ГО «Форум видавців». Експерти-соціологи порівняли показники читання у динаміці, враховуючи дані за 2018 та 2020 рік. Основні висновки дослідження: найчастіше друковані книги купують люди від 30 до 39 років; багато українців наповнює дозвілля практиками, пов'язаними з діджитал середовищем, серед них – читання або споживання інформації через електронні пристрої; люди більше залучені до соцмереж, але менше споживають інформацію з телебачення; найчастіше читають саме друковані книги, таке дозвілля практикують люди з середньою спеціальною та вищою освітою. зменшилася частка тих людей, котрі не читали жодної книги протягом останніх 12 місяців, як серед читачів електронних, так і серед слухачів аудіо книг, натомість частка тих, які не читали жодної друкованої книги протягом останнього року – зросла; спостерігається дещо більша частка читання українською мовою саме друкованих книжок; понад половини респондентів вказали, що не купували жодної друкованої книги протягом останнього року, проте 34% – купили від однієї до дванадцяти книжок. У Мінкульті зазначили, що висновки цього дослідження мають стати основою для розробки управлінських документів у майбутньому. Т.в.о. Міністра культури та інформаційної політики України Р. Карандеєв підкреслив, що держава сьогодні фокусується на підтримці книгарень. Серед першочергових завдань Українського інституту книги на наступний рік – підтримка книготорговельних мереж через відповідні субвенції. Докладніше:

<https://www.unn.com.ua/uk/news/2050522-viyna-stimulyovala-ukrayintsiv-chitati-bilshe-ta-obirati-knigi-ukrayinskoyu-movoyu>

Верховна Рада проголосує за заборону УПЦ МП на найближчому засіданні, – джерела. – Соня Кошкіна

Верховна Рада включила в порядок денний найближчого засідання проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо діяльності релігійних організацій», що забороняє діяльність УПЦ МП на території країни. За інформацією співрозмовників видання, кількість голосів для ухвалення законопроекту є. Наразі під зверненням до Р. Стефанчука щодо внесення в зал на голосування «заборони» московської церкви підписалися понад 226 (мінімально необхідних) нардепів. Докладніше:

https://lb.ua/news/2023/10/12/579229_verhovna_rada_progolosuie_zaboronu.html

Предстоятель ПЦУ зустрівся з представниками Федерації банків продовольства

Митрополит Епіфаній 12 жовтня прийняв у Митрополичому домі президента Європейської федерації банків продовольства (FEBA) Жака Ванденшріка, директора FEBA Бернара Валлуїса, голову Правління Української федерації банків продовольства Дмитра Шкрабатовського, керівника проекту FEBA Софію Вару та консультанта FEBA Кріса Ребстока. Обговорювалася важливість забезпечення харчовими продуктами тих, хто особливо цього потребує в умовах війни, спричиненої російською збройною агресією. Також сторони поділилися досвідом реалізації благодійних ініціатив та погодили продовження співпраці. Докладніше:

https://risu.ua/predstoyatel-pcu-zustrivsyia-z-predstavnikami-federacij-bankiv-prodovolstva_n143090

росіяни відправляють священників РПЦ на окуповані території для заміни священників, які не хочуть співпрацювати з ворогом, – ЦНС. – Сергій Албул

росіяни продовжують утискати релігійні громади на тимчасово окупованих територіях, повідомляє Центр національного спротиву. «Так, ворог примусово включає релігійні громади УПЦ МП до складу російської православної церкви. Тих священників, які відмовляються йти на співпрацю з ворогом, при цьому замінюють на відряджених окупантів із РПЦ. Крім цього, представники РПЦ також займають посади в інших церковних громадах на ТОТ, наприклад, у захоплених храмах ПЦУ. Особлива увага при цьому приділяється Маріуполі», – йдеться в повідомленні. Зазначається, що так звані «священники» з РПЦ при цьому займаються агентурною діяльністю на тимчасово окупованих територіях, збираючи дані про патріотично налаштованих парафіян та священнослужителів. Ці дані потім передаються російським спецслужбам. Джерело:

https://lb.ua/society/2023/10/13/579329_rosiyani_vidpravlyayut_svyashchenikov_rpts.html

Синод РПЦ призначив на Кримську митрополію духовника путіна

У патріаршій резиденції у Москві 11 жовтня відбулося засідання Синоду РПЦ, на якому серед іншого розглянули справи у Кримській митрополії. Синод

постановив відправити на пенсію митрополита Сімферопольського і Кримського Лазаря (Швеця). Новим очільником єпархії призначено митрополита Псковського і Порхівського Тихона (Шевкунова), якого водночас звільнено від управління Псковською митрополією та низки монастирів. Митрополита Тихона вважають одним із найвпливовіших ієрархів у РПЦ і називають «духівником путіна». Джерело:

https://risu.ua/svyashchennij-sinod-rpc-priznachiv-na-krimsku-mitropoliyu-duhivnika-putina_n143053

Міжнародне співробітництво

У найбільшому археологічному музеї Кіпру запрацював український аудіогід

У Кіпрському археологічному музеї у Нікосії запрацював український аудіогід: це найстаріший і найбільший археологічний музей на Кіпрі. Це вже 70 український аудіогід, зашований у межах ініціативи О. Зеленської. Загалом такі аудіогіди працюють вже у 43 країнах світу. Докладніше:

<https://espreso.tv/u-naybilshomu-arkheologichnomu-muzei-kipru-zapratsyuvav-ukrainskiy-audiogid>

Підтримка України у світі

У Вільнюсі відкрили мурал, присвячений стійкості українського народу

У центрі Вільнюса відбулося відкриття муралу «NEZLAMNA / Незламна», присвяченого героїзму українських захисників та захисниць, а також стійкості всього українського народу у боротьбі з російськими загарбниками. Фотографія, що лягла в основу муралу, який несе потужне послання всьому світу: «Україна – була, є і буде», зроблена на острові Хортиця за тиждень після підризу Каховської ГЕС. Як символ того, що навіть створена російськими терористами масштабна техногенна та екологічна катастрофа не зупинить українців і українську землю буде звільнено. В українському диппредставництві назвали символічним те, що мурал створено тут, у центрі Вільнюса, який носить почесне звання «Місто рятівник» за безпрецедентну солідарність, виявлену литовською столицею, та всебічну допомогу українцям, які вимушено залишили Батьківщину. Посольство подякувало за цю можливість організаторам проекту – Lietuvos nacionalinė UNESCO komisija та агенції Menų agentūra Artscape. А також канцелярії Уряду Литовської Республіки, Turto bankas, Kiaurai sienas. Meno laboratorija та всім партнерам за допомогу. Також подяку висловлено великій творчій міжнародній команді цієї ініціативи з України, Литви та Естонії: артдиректору Ліні Шліпавічюте (Литва), виконавчій групі Robot Muralist (Естонія), моделі Т. Дроботі (Україна), фотографу О. Тіта (Україна). Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3773108-u-vilnusi-vidkrili-mural-prisvacenij-stijkosti-ukrainskogo-narodu.html>

***

Голодомор 1932–33 років ПАРЄ визнала геноцидом українського наро-

ду. – Євгенія Рубан

Парламентська асамблея Ради Європи визнала Голодомор 1932–1933 років геноцидом українського народу. Рішення підтримали 73 євродепутати, один голос був «проти». Докладніше:

<https://socportal.info/ua/news/golodomor-32-33-godov-pase-priznala-genotcidom-ukrainskogo-naroda/>

Дивіться кліп української режисерки Таню Муїньо для Ленні Кравіца. – Вероніка Масенко

Українська режисерка Т. Муїньо зняла кліп для американського рок-музиканта Ленні Кравіца на його новий сингл «ТК421». Оператором відео виступив М. Кузьменко. Докладніше:

<https://www.village.com.ua/village/culture/culture-news/344313-divitsya-klip-ukrayinskoyi-rezhiserki-tanyu-muino-dlya-lenni-kravitsa>

Випуск підготував

Зворський А. С.,

головний бібліограф відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва;

тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm